

Mary Ann skrivar
úr Nicaragua

Hetta er onnur greinin hjá Mary Ann úr landbúnaðarkooperativinum Camilo Ortega í Nicaragua. Tað er eitt felags landbrúk hjá 22 familjum.

Framman undan var Mary Ann á einum statsfarmi og hentaði kaffi

Dansikvöld

Dansikvöld er á kooperativinum. Við eitt húsarhorn sita einir fimm mans og syngja og spæla upp á teir báðar vánaligu guitararnar, sum eru einastu ljóðföri í kooperativinum. Eitt sindur burtur frá, undir einum øðrum hússaskjöldri, sita kvinnurnar við teimum minstu børnunum í føvninginum og lurtu.

Tá dansurin skal fara í gongd, fara øll oman í litlu felagshölini, har dansað

verður millum kaffisekkirnar, ið vórðu bornir innar fyri náttina.

Dansigólvini eiga menninir. Tá ein dansur er av, seta kvinnurnar seg niður aftur á kaffisekkirnar, ella standa fram við vegginum og biða. Menninir harafturimóti verða standandi mitt úti á dansigólvinum, haðani teir lita seg ikring millum áskoðararnar — kvinnurnar — til guitararnir spæla næsta danslag. Pallurin er teirra.

Kvinnurnar arbeiða heima

— «Machismo» er framvegis ein stórir trupulleiki hóast vit hava vunnið nógv nýggj rættindi við nýggju grundlógini, sigur Benina Mendiolez frá

Amnlae-skrivstovuni í Matagalpa. (Amnlae — Asociación de Mujeres Nicaraguenses Luisa Amanda Espinoza — er nicaraguanska kvinnufylkingin). «T.d. kunnu kvinnur gerast kooperativlimir á jøvnum fæti við menninar. Nakað annað er, at tær sjáldan gera tað».

Á «Camilo Ortega» eru allir limirnir menn. Kvinnurnar verða heima við hús, har tær hava úr at gera við at gera mat og vaska klæði — sum eru strævin arbeiði undir hesum fátækslugu viðurskiptinum — og ikki minst at ansa teimum mongu børnunum. Einans í kaffihestingini (frá des. til febr.) eru nakrar við í arbeiðinum uttandura; men tær eru fáar, tí ongin barnagarður er sum á statsfarminum, og ikki allar kunnu biðja onnur ansa børnunum fyri seg.

«Kvinnurnar kenna seg ikki sum ánarar av hesum», sigur landbúnaðarteknikkarin Elisabeth Rodriguez, «hetta er ogn hjá monnum teirra».

I mun til okkara menn í Føroyum eru hesir tó so frægir, at teir viðganga tann trupulleika, sum «machismo» er, og royna ikki at verja seg, tá vart verður gjørt við hetta. «Millum ætlanir okkara fyri 1987 er eisini at fáa kvinnur at skipa seg sum limir í kooperativinum», sigur formaðurin fyri «Camilo Ortega».

Kvinnurnar sjálvar siga ikki nógv — hvørki um hetta ella nakað annað. Tær eru vanar at lata menninar tosa. Uttan landbúnaðarteknikkarin Elisabeth Rodriguez, sum sjálf er úr býnum. Hon greiðir mær frá, at hon ætlar at stovna ein Amnlae-bólk her. Men fyrst má hon fáa fatur á

nøkrum kvinnum, sum vilja vera við. Og tað er lættari sagt enn gjørt.

Børnini

Inn gjøgnum rimarnar á fátækslugu smáttuni kemur gjósturinn frá vindinum, sum leikar á uttanfyri. Á moldgólvinum renna fyra skóleys børn og spæla. 4-ára gamla gentan í t' slitna kjólanum, sum er hennara einasta klædnaplugg. 2-ára gamli bróður hennara, brókaleysur sum altíð, hóast kuldan, og við einum uppblástum búki, fullum av parasittum. Teir báðir 8 og 12-ára gomlu, sum nú taka sær av lottum eftir ein strævan arbeiðsdag í kaffiakrunum.

Elsta systir teirra — 14 ára gomul — stendur og ger mat. Hon verður vakt hvønn morgun kl. 4, so upp at klappa «tortillas», so at morgunmaturin kann vera til reiðar til okkara, sum skulu til arbeiðis í kaffiakrunum kl. 6.

Fyri fyrstu ferð í mong ár kann mamma hennara aftur arbeiða í kaffiakrunum. Nú er dótturin vorðin so vaksen, at hon kann ansa yngstu systkjum sinum og átaka sær tær húsligu skyldurnar, meðan mamman og elstu bróður hennara henta kaffi. Pápin gongur í lotuni og skrivur børn upp til stóru vaccinationskampagnuna um nakrar dagar, har tey skulu vaccinerast móti polio og øðrum sjúkum. Pápin er nevniliga við í leiðsluni á kooperativinum, og hevur ábyrgdina av heilsuviðurskiptum.

Húsin hjá teimum 22 familjunum í kooperativinum eru smáar smáttur — ikki størri enn 25 m² — og so skirvisligar eru tær, at um náttina gerst so kalt inni, at tað næstan ikki

hevði gjørt mun, um tey svóvu uttandura.

Ágangurin forðar framburði

Men betri hús hevur kooperativio, sum so mangt annað, ikki møguleika fyri at gera. «Vit hava ongar figgjarligar møguleikar» gremur formaðurin fyri kooperativio seg. «Vit hava ætlanir um at byggja 25 nýggj hús, so vit kunnu fáa nýggjar limir í kooperativio, og ikki nýðast at lita á, at hjálp kemur úr øðrum kooperativum til kaffihestingina. Vit vilja eisini fegnir byggja ein skúla til barna- og vaksnuundirvisingina og leggja vatn og elektriskt ljós inn í hús okkara».

«Men sum stóðan er, kann hetta ikki gerast

veruleiki», heldur hann fram. «Vit eru greiðir yvir, at stjórnin ikki kann hjálpa okkum við hesum, tí tað hevur heldur ikki hon figgjarligar møguleikar fyri. Hon hevur úr at gera við at verja landio».

Hann tosar um kríggið við amerikanskstuðlaðu contraini, sum tekur grundarlagið undan allari menning í landinum, og leggur afturat:

«Nú biða vit bara eftir, at ágangurin móti okkum steðgar, so vit kunnu bota um livikorini hjá hvørjum einstøkum okkara».

